

Forfatningsløshed kan ikke andet end medføre en Tilstand af Kraftesløshed. Kirken staaer som Kirke kraftløs overfor andre Kirker eller religiøse Partier, som ere stærke, fordi de ere ordnede til selvstændig Heelhed, og benytte deres Styrke paa Folketirkens Bekostning; Kirken staaer kraftløs over de vilde Mander, de anar- chiske Bevægelser i dens egen Midte, der fremkalde Splid og Forvirring; den staaer kraftløs overfor de religiøse Magter, som arbeide den imod (Hør!). Kirken er uden Kraft til at bøde paa sine mange, længe erkjendte og smerteligt folte Brøst, uden Kraft til at forhøje og udvide sin Virksomhed, saa at den kan fyldestgjøre de Fordringer, som med Rette gjøres til den. Kirken er i denne Tilstand ikke i og for Staten, hvad den kunde og skulde være. Naar jeg saaledes har udtalt mit Haab og min Fortrosthed, at der ikke tænkes paa en yderligere Fortsættelse af en bureaukratisk Bestyrelse af vort Kirkevæsen, da er dette Haab nærmest rettet til Regjeringen; men det vender sig ogsaa til de gode Kræfter, som ikke mangle i Kirkens egen Midte, og som ikke ville svigte deres Kald, dersom der skulde tænkes paa en Gjenfødsel af en kirkelig Cancelliebestyrelse under en anden Form, endnu misligere for Kirken end den forrige. Men vistnok vilde det være i højeste Grad beklageligt, dersom i en Sag af denne Betskaffenhed Initiativet skulde udgaae andetstedsfra end fra Regjeringen.

J. A. Hansen: Den ærede sidste Taler yttrede i Begyndelsen af sit Foredrag Noget om, at der var foretaget under sidste Rigsdag en Afspurtning af det Halve af den foreslaaede Sum. Det er ganske rigtigt; men der blev tillige afspruttet noget endnu langt Bæsentligere end det Halve af Summen, og, da jeg har hørt, at den ærede Rigsdagsmand for Præsto Amts 4de District (Grundtvig) har overseet det — det var maaskee en Fortalelse af ham, men det kunde forstaaes saaledes —, og da maaskee mange Andre ogsaa have overseet det, finder jeg mig nødt til at gjøre opmærksom derpaa. Der blev afspruttet tillige den hele saakaldte Synode eller Kirkeforsamling (Hør!), og det er især denne Afspurtning, som jeg antager for en særdeles heldig og væsentlig. Naar den ærede Rigs-

dagsmand ogsaa talte om, at det vilde ikke engang være sømmeligt, om den fremtidige kirkelige Lovgivning ikke blev indledet paa den antydede Maade, saa er det vist, at man ikke kan stride om, hvad den Enkelte antager for at være sømmeligt eller ikke sømmeligt; men jeg maa dog udtale, at jeg kan tænke mig andre indledende Veie, der vilde for mig være ligesaa sømmelige som den antydede. Naar han har lagt særdeles Vægt paa, at den nærværende Tilstand ikke bør vedligeholdes, at en Ordning af de kirkelige Forhold ikke bør udsættes, deler jeg ganske denne Udtalelse. Jeg kan forsaavidt ganske tiltræde den; men jeg troer virkelig ogsaa, at den ikke var saa nødvendig for Diebliffet, efter den Forandring, som er foregaaet med Ministeriet, som den vilde have været før den Tid. Jeg skal dernæst vende mig til den ærede Minister. Han nedlagde den bestemteste Indsigelse mod, at man unddrog ham at faae en saadan Forberedelse til det omhandlede Lovudkast, som hans Formand havde anseet for saa nødvendig; denne bestemte Indsigelse vil jeg dog haabe maa forstaaes saaledes, at det ikke er til nogen Udtrædelse, han derved har sigtet, forsaavidt han kun fik bevilget 2000 Rbd. Denne bestemte Indsigelse kan tydes saaledes, men jeg haaber ikke, at den skal tydes saaledes. Naar han derimod, og det er Hovedpunktet, der bringer mig til at tage Ordet, har holdt stærkt paa, at det er et større Antal Mand, der skulde samles, som kunde antages at repræsentere Kirken i dette Spørgsmaal, da er det det, jeg paa ingen Maade kan indsee, at han vil opnaae (Hør!); han vil ikke opnaae at faae en Forsamling af Mand, der kunne antages at ville repræsentere Kirken (Hør!), han vil kunne faae en Forsamling af Mand, der kunne antages at repræsentere hans Mening om Kirken; det kan han faae. Vil han vælge dem selv, kan han vælge bestemte Personer; vil han lade vælge efter visse bestemte Regler, vil Principet i de Regler, efter hvilke han lader vælge, være det Princip, der udtaler sig i Forsamlingen. Efter den Valbarhedsgrænse, han sætter, den Valgfreds, indenfor hvilken han lader vælge, og den Maade, hvorpaa der skal vælges — han